

Uchwała Nr 353/2016
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 9 czerwca 2016 r.

w sprawie Planu działalności Narodowego Centrum Nauki na rok 2016 oraz
Sprawozdania z działalności Narodowego Centrum Nauki za 2015

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 maja 2016r. (pismo DN.ZN.178.82.2016.1.RM), Planu działalności Narodowego Centrum Nauki na rok 2016 oraz Sprawozdania z działalności Narodowego Centrum Nauki za 2015, Rada Główna, stosownie do art. 45. ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), pozytywnie opiniuje przedłożone dokumenty jednocześnie zgłaszając następujące uwagi:

1. Gospodarka finansowa NCN w 2015 r. w stosunku do planu ulegała znacznym zmianom, na co miały wpływ przede wszystkim okoliczności zewnętrzne, w tym kwestie podatkowe, środki Komisji Europejskiej na realizację programu Horyzont 2020. Enigmatycznie brzmi zapis o zmianie planu spowodowanej zmianą sposobu ujęcia kosztów i wydatków ponoszonych w związku z uczestnictwem w programach CHIST-ERA oraz INFECT-ERA.
2. Rada wskazuje na konieczność większego zaangażowania Dyrekcji NCN w starania o zwiększenie budżetu na badania zarówno ze środków krajowych jak i z funduszy zewnętrznych. Ze sprawozdania wynika (tab. 25), że większość środków na badania pochodzi z budżetu krajowego - 906 881 tys. zł, a zaledwie kilka procent z funduszy unijnych – 8 678 tys. zł. Z ww. tabeli wynika także, że pozostałe przychody (w tym zapewne od przedsiębiorców) stanowią zaledwie 76 tys. zł. W opinii Rady jest to dalece niewystarczające, aby realizować zadania związane z finansowaniem badań podstawowych w Polsce. Rada zaleca istotne wzmocnienie aktywności w tym zakresie.
3. Istotna z punktu widzenia podmiotów korzystających z środków NCN, była decyzja o zwiększeniu narzutu kosztów pośrednich (konkurs SYMFONIA 4 – do 30%).
4. Sposób prezentacji realizacji rocznego planu finansowego w układzie zamkniętym jednego roku utrudnia ocenę dynamiki zmian. Jednocześnie trudno skorelować informacje opisowe (vide pkt.2 z ich usytuowaniem w Tabeli 9).
5. Przegląd danych Tabeli 9 wskazuje, że w niektórych pozycjach wystąpiły znaczące różnice między planem, a poniesionymi kosztami. Sposób prezentacji i wyjaśnień nie pozwala na jednoznaczną ocenę czy różnice te wynikały z przeszacowania wartości planowanych czy też są wynikiem zmian jakie w planie zostały wprowadzone w trakcie roku sprawozdawczego. Warto jednak wskazać na relatywnie wysoki poziom planowanych kosztów funkcjonowania w porównaniu z poniesionymi kosztami. Różnica ta jest znacząca nawet pomimo korekt w roku budżetowym (szczególnie

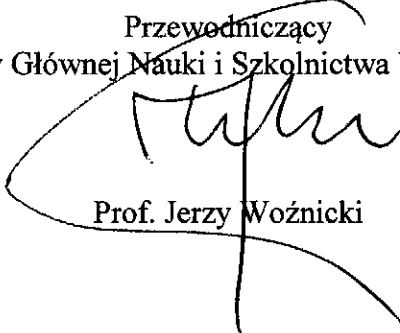
widoczne w pozycji amortyzacja oraz materiały i energia). Znaczne przeszacowanie kosztów planowanych w stosunku do poniesionych widoczne jest ponadto w pozycji wynagrodzenia bezosobowe.

6. Dodatkowych wyjaśnień wymagałoby 9% wykorzystanie dotacji z budżetu państwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne, tym bardziej, że w tej pozycji planu nie nastąpiły zmiany w trakcie roku, a niewiele wnoszą informacje w części 6.3. Planowane inwestycje.
7. Bardzo pozytywnie wypadła realizacja planu wartościowego zadań określonych w art.20 ust.1 pkt. 1,2 i 4 ustawy o NCN gdzie wskaźnik wykorzystania dotacji wyniósł 99,91%.
8. Z informacji w części 6.2. Zatrudnienie w Biurze Centrum w podziale na komórki organizacyjne wynika, że w roku sprawozdawczym dokonano reformy struktury organizacyjnej. Poziom ogólności informacji uniemożliwia ocenę tych zmian z punktu widzenia celowości i efektywności. Choć pośrednio wynika, że zmiany w składzie pracowników były spowodowane m.in. ruchem zatrudnienia. W sprawozdaniu brak informacji o działaniach zmierzających do podnoszenia kompetencji pracowników, a także innych działaniach podnoszących jakość, czy efektywność zarządzania zasobami ludzkimi.
9. Trudność w ocenie realizacji planu finansowego NCN stanowi przede wszystkim brak standardu odniesienia, a ponadto brak informacji w ujęciu dynamicznym umożliwiającym ogląd kształtujących się tendencji.
10. Ze sprawozdania wynika także, że w 2015 roku nastąpił istotny wzrost ilości zagranicznych recenzentów w niektórych naukach (np. o ziemi) do 98%, w naukach ścisłych i technicznych – do 66% w stosunku do ilości wszystkich recenzji. Nasuwa się zatem pytanie, czy recenzenci zagraniczni są prawidłowo dobierani i czy ten system zwiększa obiektywizm recenzji. W sprawozdaniu brak jest informacji na ten temat. Rada zaleca, aby w następnych latach zwrócić szczególną uwagę na prawidłowy dobór recenzentów zagranicznych.
11. Rada zwraca także uwagę na poprawę obiektywizowania sposobu wyłaniania paneli. Dobór panelistów ma kluczowe znaczenie przy ustalaniu rankingów poszczególnych konkursów. Zaleca się aby publikować składy paneli oraz listy recenzentów ex post (w poszczególnych dyscyplinach bez podziału na rodzaje linii grantowych) za ostatnie lata. System taki nie naruszy niezależności zarówno panelistów jak i recenzentów, zaś świadomość, że ich nazwiska będą znane w środowisku naukowym wpłynie pozytywnie na podejmowane decyzje. Dodać należy, że byłoby to działanie symetryczne w stosunku do czasopism naukowych, których lista edytorów jest znana zaś lista recenzentów jest publikowana raz do roku.
12. Sprawozdanie nie zawiera informacji o wskaźnikach sukcesu projektów w różnych dziedzinach/ dyscyplinach nauki. Nie wiadomo zatem, które dziedziny nauki rozwijają lepiej, a które gorzej.
13. Rada zaleca, aby w następnych latach NCN przeprowadzał audyt zewnętrzny swojej działalności, co na pewno wpłynie na doskonalenie jego funkcjonowania.

Przeprowadzony audyt wewnętrzny nie zapewnia bowiem pełnego obiektywizmu oceny. Audyt taki przeprowadzono co prawda w 2015 roku, jednak w załączonym dokumencie nie podano żadnych zaleceń odnośnie działalności Centrum.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Jerzy Woźnicki